

נתיבי האש

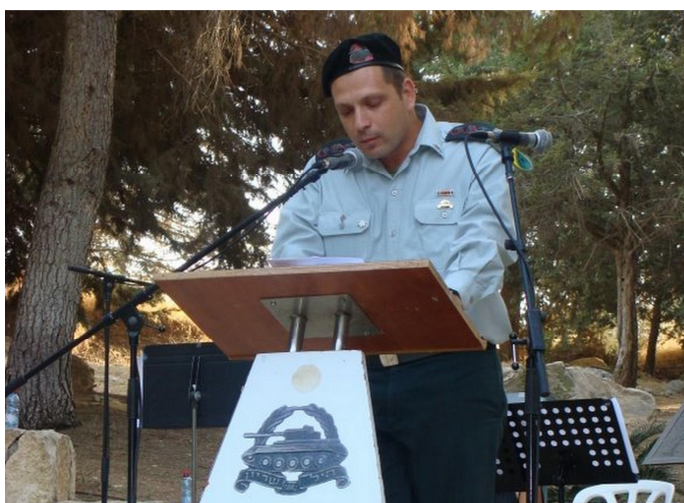
ביטאון חילי חטיבה 600 ומפקדיה לדורותיהם גליון מס' 5 1.11.2010

בטאון זה הינו יזמה אישית של נהג טנק אחד הלוקח אחריות ומנסה לרענן את הקשר בין כל חיילי החטיבה ומפקדיה. לעמותת ההנצחה אין כל אחריות לכתוב בביטאון זה וכך יש לראות זאת. כותבים אחרים עושים זאת מתוך הבנת המטרות ואני קורא לכל אחד להצטרף ולכתוב.

משולחן המערכת

אחד מלוחמי החטיבה האיר את עיני במפגש לטרון בטענה כי על החרמ"ש לא נכתב עד כה בבטאון. הנושא תוקן כבר היום. בקשתי על רקע זה: אל תהססו להעיר, לתקן או להציע נושאים שהזנחנו. כולם חשובים, ללא יוצא מן הכלל. לא רק לוחמים: כל תומכי הלחימה, עד אחרוני האפסנאים והמבחים!!!

ממשיכי דרכנו

מורשתה של חטיבה 600 תלויה גם בהעברת סיפורינו לדור ההמשך. ראוי שייווצר קשר משמעותי בין לוחמי החטיבה הצעירים והותיקים. ולא רק בהכנת טקס הזכרון השנתי. המח"ט הנוכחי, אל"מ לוטן, יצג את הצעירים בכבוד בטקס השנתי. נשמח לקרוא ולשמע גם על המתרחש בחטיבה, כפוף למגבלות בטחון שדה. נשמח לבוא ולספר לחיילים ולמפקדים על תולדות החטיבה וקורותיה. יש מתנדבים???

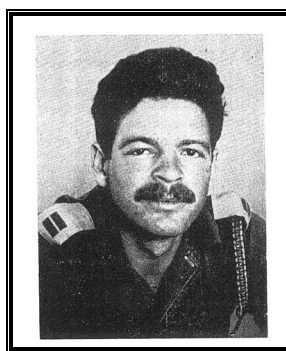
פניות למערכת – לכל צורך ומטרה:
idan.ofer@gmail.com

פניות ועדכונים לעמותת ההנצחה:
Hativa600@gmail.com

שימו לב:
בגליון זה 8 עמודים

כנס סוכות תשע"א

בכנס השנתי פגשנו השנה בלטרון מספר אנשים שלא תמיד מגיעים ומאוד שמחנו. כן ירבו. מאידך, מספר חברים "קבועים" נפקדו, כי עולמנו עסוק גם בעניינים אחרים וגם זה בסדר. גמור.

סגן דוד גלזר ז"ל

דוד גלזר היה מ"פ החרמ"ש בגדוד 410. ביום 21.10.73 יצא לקרב על מיסורי לצד 26 הטנקים המסתערים.

דוד נפל בקרב קשה ועקוב מדם, מוביל בראש פלוגתו ונותן דוגמא לחייליו. על לחימתו ומסירותו קיבל לאחר מותו את "עיטור המופת".

תודה למשפחת גלזר שתרמה להכנת הסיפור האישי המופיע כאן היום. ראו עמוד 4.

עמוד 4 מוקדש כולו לחרמ"ש. הפעם – בגדוד 410. נשמח להרחיב גם על החרמ"ש בגדודים האחרים של החטיבה.

מעניין היה לשמוע בכנס פה ושם על "נפקדים" מפיהם של בודדים שמגיעים בעצמם פעם ביובל. איש אינו רשאי לשפוט אחרים על שבאו או לא. הנושא סגור.

לראשונה הוזמנו לוחמים להגיה זר ליד האנדרטה. רענון חשוב. רבים הביעו לאחר הטקס תמיהה על שיבושים בקריאת שמות הנופלים על ידי חיילת שלא הצליחה להגות חלק משמות הנופלים וחבל.

יותר מכל הדוברים, ריגשה את הנוכחים בדבריה מיכל כץ, אלמנתו של סגן ניסן כץ ז"ל, בדברי התודה שנשאה בשם המשפחות השכולות ובפרט בשמה היא. מיכל ילדה את בתה בשעה שניסן נהרג בקרב. מאז נוצרו קשרים אמיצים בינה לבין הצוות עמו לחם ניסן, לצד חברים נוספים מן החטיבה, העומדים לצדה של מיכל לאורך כל השנים. עיני כולם נצצו מהתרגשות. דבריה מובאים בעמודים 2-3 במלואם, לטובת כל מי שלא הגיע לטקס.

עם סגירת הגליון:
ראו בעמוד 8 ידיעה על בטאון השריון האחרון

אילן קיטאי ז"ל

בעמוד 5 – ד"ר יונה קיטאי – כהן כותבת מכתב לאחיה אילן. בעמוד 6 מוקדשת פינה נוספת לאילן ז"ל, שנפל ביום 20.10.1973, בקרב על הרחבת ראש הגשר. באהבה.

ד"ר בני הרטמן נעשה שריון

29 באוקטובר 1967 נחרת בזכרוני: זהו יום השיריון, היום בו החל "מבצע סיני", ב-1956. יצאנו לחופשה מבסיס חסה, ואני זוכר שהלכתי ברגל לכיוון צומת ניצנים. באותו יום הטביעו המצרים את המשחתת "אילת" וצה"ל הפגז בתגובה את בתי הזיקוק בעיר טואן..

בני בכובע שריון ג'י.א.ר.סי

המשפט: באחד הימים צעקו המפקדים "לצאת מהר מהר מן האוהלים ולהסתדר בשלשות בחוץ". מיהרתי ושמתי את הרובה (רובה מיטען פ.ג. שנקרא בקיצור רומ"ט) מתחת למזרון של המיטה באוהל, כי לא הספקתי, מחמת החיפזון, לנעול את הרובה בכנת הרובים כנדרש. המשכנו בפעילות אך הרס"ר ערך ביקורת באוהלים ושמו שמיים - מצא את הרובה שלי מתחת למזרון.

"הפקרת נשק, אתה תעמוד למשפט אצל מפקד הבסיס". הייתה הרגשה נוראית. אני הייתי חייל טירון צייתן ולפתע אני מוצא את עצמי, על לא עוול בכפי, עומד וחרד לפני משרד מפקד הבסיס ומרגיש שזה הסוף. אני בדרך לכלא..... ואז חשבתי בליבי: אם זה תפקידם של קצינים בצבא להעניש חיילים בחומרה, אני לעולם לא ארצה להיות קצין..... אך ההרגשה הנוראית הסתיימה, נאמר לנו לחזור למאהל. אהננו לא נישפט אצל מפקד הבסיס אלא אצל מפקד הפלוגה. המ"פ, קצין די חביב, (נדמה לי ששמו היה סגן אלדר) היה הוגן מאוד ושפט אותי לחודשיים מאסר על תנאי במידה ו"אפקיר" את הנשק בעתיד הקרוב. נרגעתי! היה זה המשפט היחיד שהיה לי בצ.ה.ל. במשך 32 שנות שירות בסדיר ובמילואים. אבל את הלקח הפנמתי היטב ושמרתי על נשקי מכל משמר!.....

[ד"ר בני הרטמן בתמונה למטה, לקראת פנסיה]

ואם אתה שייך למשפחת חטיבה 600 [656] 519 או 177 לשעבר] אתה גם מוזמן לכתוב ברוח העניין. את החומר הכתוב שלח עד 20 לכל חודש לכאן: idan.ofer@gmail.com

ואם קשה לך לנסח את הסיפור - ספר לי. נעשה זאת ביחדו כמובן, הכתיבה כאן בלשון זכר - לצורך נוחיות בלבד.

כשדני קריאף הזמין אותי לשאת דברים בשם המשפחות, מעבר להתרגשות הגדולה, ניצבה בפני דילמה לא קטנה - מה אומר? בלהיטות רבה רציתי לספר לכם על החוויה של לידת מרב, באותה שעה שניסן אהובי נהרג, והחוויה של להביא אותה לבד, עד הלום, כמדענית וחוקרת מוכשרת, שמדינת ישראל מקיאה מתוכה, וכמו שאתם יודעים היא חוגגת עכשיו יום הולדת 37.... אבל לכולכם יש את הסיפורים האישיים המיוחדים.

חשבתי לספר לכם על חווית החודשים הראשונים של אהוות אלמנות, צפי אלפרט אני וההומור השחור שפיתחנו יחד עם אלמנות נוספות מהגדוד, אהותו של יהודה גלר, אלמנתו של ישי עוזרד, שילדה שבועיים אחרי, והילדות זוחלות יחדיו על הדשא של גבעת חיים. שהרי חלקינו הכרנו, עוד מהימים שכולם שרתו בסדיר בחטיבה 14, עברנו את מלחמת ההתשה, ואח"כ הספקנו להשתתף בחתונות של כולנו, ולחיות יחד כסטודנטים עליזים.

אבל, במקום זאת, החלטתי שזו הזדמנות נפלאה עבורי, לומר לכם, היושבים כאן, וגם אלה שלא צלח בידם להגיע, תודה על הטיפול הנפלא בנו, גם אחרי 37 שנה.

אני מדברת על אנשים מהשורה, שנשאו את ניסן המת על גבם באמצע שדה הקרב מוקפים בקומנדו מצרי, משהו שנבצר מבינתי עד היום. על אנשים כמו אבי וייס, ראובן קושמן אנדרי וגבי שגן, הצוות שליווה את ניסן אל מותו, שכל השנים טרחו בדרך זו או אחרת, לשמור על קשר ובעיקר לעזור במקום שהיה צריך. אני מדברת על אנשים שטורחים כך סתם לצלצל לשמוע מה שלומי, כמו יהודה גלר, כמו דני קריאף עצמו כמו עופר עידן. ואני מדברת על איש המסתורין, שאינני מכירה, שמניח כל שנה זר על קיברו של ניסן.

לכם נדמה שהדברים כאילו מעשה של יום יום, לי יש בכך הוקרת תודה ענקית, שתמיד עוד יש שם מישהו בשבילי שמתעניין שואל בודק ובעיקר לא שוכח. ומעל כולם ניצב חניתיאי, זה שהופיע עם החיוך הביישני אחרי המלחמה בביתי, לימד אותי להחליף ברוז דולף, להחליף צמיג מפונצ'ר ובעיקר בא והלך ובא והלך כדי לראות ש"הכל בסדר" קשר שנמשך ברציפות המיוחדת שלו כבר 37 שנה.

ועוד מעט לקראת סיום,

לפני שנה בזמן הזה ברחתי מהימים הנוראים לטיול שכולו יקבים ואוכל בחבל אלזס. בגבול גרמניה צרפת. בעודי משוטטת מהכא להתם, נפלתי על צומת ענקית ובה, בית קברות שבו 20 אלף קברים.

לא יכולתי שלא לעצור את רכבי, שוטטתי בתוך השדה הענקי, הנוראי הזה וקרסתי. וכשהרמתי את עיני ראיתי, שמסביבי חונות עשרות מכוניות הנושאות דגלים של כל אירופה: גרמניה, צרפת, בריטניה, נורווגיה, שווייץ. מדינות שאך זה נלחמו זו בזו, ושמתיהן קבורים לפני, ומכל המכוניות, אנשים מסירים את האופניים מתקינים סלסלות מלאות בבגטים ריחניים, גבינות ויין. מרכיבים את ילדיהם, וחוצים את השדה הנוראי הזה לעבר האופק, וחשבתי לעצמי שאולי צריך להרים את הראש ולומר - יש תקווה....

ולכן אני רוצה לסיים בפואמה ממלחמת העולם הראשונה, שנוגעת בדיוק לאותם 20 אלף קברים, שבינותם ישבתי, אבל נוגעת גם לנו:

החיילים הצעירים שמתו

מילים: ארציבלד מקליש

תרגום: חיים חפר

החיילים הצעירים שמתו לא ידברו,
ובכל זאת ישמע קולם
בחלל הבתים שהדמימו:
יש להם דומיה, המדברת בעדם בלילות,
ובהכות האורלוגין.

הם אומרים:

צעירים היינו ומתנו -
זיכרונו!

הם אומרים:

עשינו ככל אשר יכולנו,
אך אם לא יושלם המעשה
והיה כלא עשינו.

הם אומרים:

מיתותינו לא שלנו הן,
כי אם שלכם,
ואשר תעשו מהן -
רק הוא יהיה משמען.

הם אומרים:

אם חיינו ומיתותינו
נועדו לשלום ולתוחלת אחרת,

או חלילה היו לשווא -

לא נוכל עוד לומר.

אתם החייבים לומר זאת!

הם אומרים:

הנה ציווינו לכם את מיתותינו,
תנו להן את משמען:

תנו להן קץ למלחמה ושלום אמת,
תנו להן ניצחון הגומר מלחמות
ועושה שלום.

תנו להן את משמען.

כי צעירים היינו, -

אומרים הם.

מתנו -

זיכרונו, אתם החיים!

ניסן כץ ז"ל

המדור לחיפוש חברים

תעלומה נפתרה: הצוות הסדיר מחטיבה 401 שצורף לקרב על מיסורי - חולץ בידי נועם לבני. ברכות לגילוי ההיסטורי! אחד מהצוות פנה לבקש לאתר את המחלצים. במקביל, נחצ'ה ניסה לברר מי היה הצוות שחולץ על ידי נועם... מכיוון שמדובר בחיילים סדירים [אז] המשימה היתה מורכבת. יופי שרלוק!

מבוקש הצוות המקורי של ניסן כץ ז"ל

שאלה מיוחדת מעלה מיכל, אלמנתו של ניסן כץ ז"ל: ניסן נהרג עת לחם בצוות עם אבי וייס, גבי שגן וראובן קושמן. שלושה חברים המלווים את מיכל באהבה תמיד. הצוות הנאמן הזה לחם עם ניסן יומיים בלבד. מיכל מבקשת לדעת מי היו חברי הצוות המקוריים של ניסן. מאז ההקמה, תעסוקה ועד המלחמה? תודה על כל פיסת מידע.

פלוגה כ' - התפקוד!

וייצמן יהודה. לנקרי אליעזר, קנט הנדלר. בלבן אריה. אלי אסיאג ואהרונ ימין: כולם היו בקרב על 'מיסורי' בפלוגה כ' - כלוד. כל היודע דבר על מקום המצאם מוזמן לסייע לדר' נחצ'ה בן שלום ולקשר ביניהם. עדותם חסרה בתחקיר. כתובתו:

yitzko@netvision.net.il

"הבלונדי עם הנעל השחורה"

בצוות של יוסי כחלון ז"ל, שהיה חלק מצוות חיילים סדירים משדה תימן, יחד עם בני מטלון שלימ"א וחייל נוסף, היה מט"ק בלונדיני לא מזוהה. כל היודע עליו פרטים מוזמן לפנות. הצוות נפגע בקרב ביום 9 באוקטובר כזכור.

מבוקש נוסף: קצין חובש כיפה בדרגת סגן, שרת בשלישות החטיבה בזמן המלחמה והתגורר ברחוב עזה בירושלים. מזהים? משהו מחברינו ביקש לסייע באיתורו. תודה.

מדור זה עומד לשרות כל המבקשים!

לוחם משלנו: מנחם [מנו] מטוס

מנו מעצב ויטראז'ים, הפצי אומנות, תשמישי קדושה ופרטי יודאיקה שונים. מנו מתמחה בטכניקות המורכבות הקשורות בתחומים אלה והוא בעל שם בענף.

04-6078787, 050-7279355

בקיבוץ טירת צבי

<http://www.mno-home.com>

החרמ"ש

'חיל רגלים משוריין'

מקלעים גנובים

כשהגיעו אנשי החרמ"ש לשדה תימן, ביום הכיפורים, בקושי מצאו שם רובי FN עבורם. את המקלעים והתחמושת למקלעים היה צריך לקחת בסני 'בהשאלה' מחטיבות אחרות. כמו גם ציוד אחר. מדהים. אם זה לא היה עצוב, אפשר היה לצחוק מזה.

אי אפשר לדבר על שריון ולשכוח את החרמ"ש. אותם חיילי ה"ר משוריין המסתערים עם הטנקים ולצדם, סופגים אש כמו הטנקים, בכלים רכים יותר אך מוגנים פחות. במלחמת יום הכיפורים הם נסעו בזחל"מים מדגם "אינטרנשיונל" או "ווייט" שנראו זהים. [ראו צילום למעלה] רק מאחור הם היו קצת שונים.

הטנקים החדשים היו זריזים מדי עבור הזחל"מים המיושנים. כבר בגדוד 79, עוד בשרות הסדיר, נזכר צביקה רון, הזחל"מים של דוד גלזר ז"ל ביצעו את המשימות במלואן, אבל בפיקוד של חצי יום... לא קשה להבין מכאן מדוע במלחמה היו אנשי החרמ"ש "רק" כוח עזר. הקרב הקלאסי היחיד בו היו שותפים מלאים היה בהתקפה על מיסורי.

כאשר יהודה גלר יצא לבדוק את ציר טרטור, לצורך גרירת גשר הגלילים ביום 18.10.73, התגלו לצד הדרך כחמישים גופות של צנחנים ושריונאים שנותרו שם מליל הפריצה. מי שדאג לפנות את הגופות היתה פלוגת "סנבים", החרמ"ש בפיקודו של דוד גלזר ז"ל. הגופות נאספו באלונקות, לפעמים שלוש גופות על אלונקה, כדי למהר ולהתפנות מן השטח. גם אלונקות בשפע לא היו.

היום הקשה מכולם עבור פלוגת 'סנבים', ללא ספק, היה יום ההסתערות על 'מיסורי'. קרב קשה שרבים סבורים שהיה מיותר, אך פיקוד דרום קיבל הוראה שהונחתה על גודד 410 השחוק. לכן, כוחות זרים צורפו לקראת הקרב.

ביום ההוא, 21.10.73, גודד 410 יצא עם 26 טנקים, ופלוגת החרמ"ש יצאה במדורג אחרי הטנקים, להתקפה על 'מיסורי' מדרום מערב לכיוון צפון מזרח. לאחר התקפת ריכוך קצרה של חיל האויר [שהגיעה באיחור רב מהצפון] יצאו הכוחות לדרך. המטרה: להרחיב את ראש הגשר צפונה. במקום שמונה רביעיות מטוסים לריכוך, הגיעו רק שני זוגות. הרבה פחות מהצפוי.

במהלך הקרב הקשה הזה, נפגעו גם אנשי חרמ"ש, ביניהם המ"פ דוד גלזר. כשהנגמ"ש שלו עלה גם על מוקש, הוא נהרג.

טנק המג"ד, שנפגע במספר מקומות, יחד עם שלושה טנקים נוספים, ביצע חילוץ עצמי לאחור כאשר החרמ"ש ממשיך להלחם בחי"ר המצרי עוד כחצי שעה. מ"פ מפקדה – שמוליק גיב – הגיע מאחור עם טנק שתוקן ועליו צוות מאולתר, לתגבר את הטנקים ששרדו. 'תותח' אמיתי.

בקרב זה היו לא מעט הרוגים, פצועים ושבוים. מספר לוחמים זכו לעיטורים על לחימתם בקרב זה. גם עליהם נספר בהזדמנות קרובה. מגיע להם ובצדק.

והחרמ"ש הסתער ולחם עם כולם.

תודה לד"ר מנחם בן שלום [נחצה] על בדיקת העובדות ואישורן. לחלק מהלוחמים יש השגות לגבי זמנים שונים, בארועים שונים. תופעה לא נדירה בנסיבות מלחמה. נחצה היה במלחמה קצין הסיוור של גודד 410 וכיום היסטוריון.

שלום,

שמי יודפת ירון, בת לדוד גלזר שנפל במלחמת יום כיפור בתאריך 21-10-1973. נולדתי בטירת צבי וכשהייתי בת שנה וחצי נפל אבי במלחמה.

אבי שירת בגדוד שריון בחטיבה 600 ופיקד על פלוגת חרמש. הוא נהרג בגדה המזרחית של תעלת סואץ כשהוביל את הפלוגה שטיהרה את השטח לגדוד טנקים שנע בעקבותיה ונפל תוך כדי הסתערות על גבעה שבה התבצרו חיילים מצרים. הוא היה בן 25 במותו בדרגת סרן. בעקבות הקרב קיבל אבי את אות המופת. הממליצים להענקת אות המופת לאבי ספרו לנו שההחלטה לעטר אותו באות היתה גם בגלל תפקודו במלחמה, אך גם ובעיקר בגלל האדם שהיה עד המלחמה. אינני זוכרת הרבה מאבא אבל מתמונות שראיתי ומסיפורים ששמעתי מסבתי ומאימי התודעתית לתכונות המאפיינות אותו. למדתי שהמשפחה היתה בראש מעייניו ושהקשר שלו איתי ועם אימי היה החשוב לו מכל. דוד, אבי, היה טיפוס של מנהיג, אחראי, מוביל, איש ישר, כנה ועדין נפש. ידע לשלב הנאות וספורט יחד עם חריצות ושקדנות בחייו הפרטיים, בלימודיו, בעבודה ובצבא. אהב את הקיבוץ והרגיש מחוייבות למדינה שבה הוא חי עד כדי הקרבת חייו. גדלתי לתוך מציאות שאין בה אבא, אבל אני מרגישה שהשייכות החזקה שהיתה לאבי אלי ואל המשפחה מקרינה על חי עד היום ושהקשר שיש לי עם ילדי ועם משפחתי מעניק לי חום וביטחון ומחזק אותי תמיד. עתה, כשאני כבר בעלת משפחה משלי אני חווה את הזכות שנפלה בחלקי ובחלקם של ילדי לגדול ולהיות לצד בעל ואבא. כיום, אני גרה בנתניה, נשואה לדוד ירון בן קיבוץ עין השופט ואמא לעומר, גלי ואורי הנהדרים. לסיום, אני מצרפת שיר שכתבתי על אבי בעבודת שורשים שעשיתי עליו כשהייתי בכתה ו':

אבא

כשכל הילדים אומרים ומספרים על אבותיהם החזקים והגיבורים

לי אין על מה לספר.

כי אבא שלי נהרג, לי יש אבא אחר.

אבא שרק המחשבות עליו מספרות

אבא שבמציאות אין אותו לראות.

אבא שמציץ מן התמונה

אבא שמחייך בכל עת ועונה.

תמונתו מפוארת בעיטורים וכן באותות וגביעים.

הוא היה כה גבוה, מטר ושמונים

ולפי התמונות והסיפורים על פניו תמיד התרוצצו החיוכים

הוא עבד בלול וגם ברפת

וכשקראו לו לאיזו מלחמה מטורפת

הוא פשוט נפרד והלך

הוא לא ידע שיותר לא יחזור

הוא לא ידע שתאמר עליו תפילת ה'זכור'.

ואני כמו כל הילדים, כמו כולם

אבל לי אין אבא בכל העולם.

יודפת ירון

בתו של דוד גלזר ז"ל

ה ול המועד סוכות, לטרון, אנדרטה לחללי חטיבה 600. שנת 2010. מה אני עושה כאן? מצפה בכל נימי נפשי שיזכירו אותך, משהו שעשית, משהו שאמרת, משהו. מצפה. לא. זה לא קרה. בשל טעות מצערת אף נשמט שמך מרשימת חללי החטיבה המוקראת על רקע שירי הארץ. אינני כועסת. רק עצובה. כל כך ציפיתי. יש איזה צורך שקשה להסביר אותו שהזיכרון יהיה של עוד אנשים, לא רק שלי. הכאב הגדול שמלווה אותי מהמלחמה הזו קשור בין השאר באנונימיות של המוות שלך.

ביום הכיפורים הוא אתה צם, כפי שנהגת לעשות בשנתיים האחרונות לחיך, אחרי שאמא נפטרה. אך הצום איננו ממניע דתי כי אם רגשי, ולפיכך אין זה מפריע לך להיערך לחתונה של שלמה קהל, בן כיתתך. אתה לוקח על עצמך את החלק התרבותי - אמנותי של הערב וקבעת חזרה לשעה 4 אחרי הצהריים. כשהגעתי עם רבקה לחזרה אתה פוסע מולנו בכיוון הנגדי ומודיע שהחזרה בוטלה, שפרצה מלחמה, שאתה הולך לחדר להתארגן... ואח"כ זכורה לי העמידה על מדרגות הבית עם רדת החשיכה, אתה חמוש בתד"ל הצבאי שלך, לבוש בחולצת טריקו חומה ובג'ינס. לא היו לך מדים. אבא דוחף כמה קופסאות שימורים לתרמיל שלך, סיגריות וגם כסף. אנחנו נפרדים ואבא מלווה אותך לחדר האוכל, שם תעלה על ההסעה שלך. מאז אני מנסה לדלות, לחפש, להיאחז בשברירי סיפורים שהולכים ומתמעטים עם השנים. הבנתי כבר מזמן שזה מה שכולם עושים. מחפשים. לרוב לא מוצאים.

אני יודעת שהחלפת כמה טנקים במהלך המלחמה, שעברת מגדוד 407 ל 410, שיכולת לשבת בצד ולחכות שיתקנו את הטנק שלך אבל רצת קדימה. מה חשבת לעצמך? מה באמת הניע אותך? ואז אתה מוצא את עצמך בטנק האחרון, שישי בערב, ה 19.10.1973, כותב גלויה הביתה, מוסר אותה ליורם דורי התותחן שלך, שואל אותך למה הוא לא כותב הביתה והוא אומר לך משהו כמו "זה לא מביא מזל...". למחרת, שבת, 20 לאוקטובר, אתה נפגע פגיעה ישירה מטיל, והגלויה שלך נשארת בכיס של יורם. מי באמת הכיר אותך מהצוות הזה עליו פיקדת פחות משבוע? מי באמת ידע איזה איש מיוחד היית? היום אני יודעת שיוורם קלט אותך ואף שהיתה זו היכרות קצרה, נדמה לי שהמוות שלך פחות אנונימי. זה מכאיב קצת פחות. מי אתה בשבילי? אתה האח הגדול שבין השאר מלמד אותי ואת שתי אחיותיך רבקה ומרים מתמטיקה. יש לך סגנון מיוחד, כל כך לא מתנשא, כל כך בגובה העיניים. בוימן, המורה המשותף שלנו למתמטיקה בכפר גלים, לא מפסיק לדבר עליך ואני חשה חובה, בשנתיים שנותרו לי בכפר גלים אחרי מותך, לא לאכזב אותו.

אתה כזה ביישן. רק בשנתיים האחרונות, כשאתה סטודנט להנדסה בטכניון אתה מתחיל "להופיע". מדבר בישיבות המשק, מביע דעות ברורות, אפילו רואים אותך על הבמה! ויותר מכל אתה לוקח אחריות. איכפת לך מה שקורה במשק הן ברמה הכלכלית והן ברמה החברתית/תרבותית, ואתה פועל בכל המישורים הללו. רק בן 25 ואתה רואה עצמך מנהל עידי של "נון", מכשיר עצמך בכיוון זה ובד בבד אתה יוצר וכותב ומפעיל ערבי תרבות ומועדון לצעירים, והכל בחופשות סופי השבוע הקצרות, שבהן גם צריך ללמוד לבחינות.

לא יודעת מאיפה האהבה וההבנה לאוכל ומשקה אבל יש לך את זה בגדול. אתה מבשל! זה לא שכיח בתרבות הימים ההם ובטח לא בקיבוץ. את האוכל אתה מלווה בכוסית. אבא, שהיה המעריץ הכי גדול שלך, נהנה מחברתך ומכוסית ברנדי משובח איתך. החבר'ה בטכניון עומדים על איכויותיך לאט לאט ואתה הופך חבר קרוב לאחדים מהם. רחל, חברה ללימודים, מגלה אותך ואתם הופכים לזוג. זוגיות קצרה שקטעה המלחמה. נשאר געגוע ענק ויותר מזה אינני יודעת.

את דירת הסטודנטים שלך בחיפה אתה חולק עם רמי רובין מהבונים, חבר מימי כפר גלים, שנפל בקרבות ברמה. זו הייתה חברות אמיצה שלמדתי אודותיה רק כששניכם כבר אינכם.

בימות המלחמה, התיכונים - ואני ביניהם, מאיישים את עמדת המרכזייה במזכירות הקיבוץ בשעות הערב והלילה, מקווים לקלוט את הטלפונים שיגיעו מהחזית. היו מעט מאד טלפונים ואתה לא היית בין המטלפנים. כשהגיעה הודעה מהטכניון, שזכית במלגת לימודים לשנה הקרובה, היה זה ימים ארוכים אחרי פרוץ המלחמה ואחרי הגלויה האחרונה שלך. אבא גנו את ההודעה עוד בטרם הודיעו עליך. כנראה הרגיש משהו... מאז שהלכת מאיתנו נפרדנו גם מרבקה, רועי ואילן (שנקרא על שמך). היה זה פיגוע "אוטובוס הדמים" בכביש החוף ב 1978. אבא נפטר ב-1991, אחר שזכה לנכדיו החזשים - אורי איתמר ויערה, ומרים נפרדה מאיתנו השנה בחטף.

כתבתי כי היה לי צורך להזכיר אותך לחברים מהחטיבה. אתה איתי כל השנים, לצד ההצלחות והכישלונות, השמחות והעצב. תמיד איתי.

חיבוך,

יונה

זכרונות מקו בר-לב

רבים מאנשי החטיבה היו שם. בשורות חובה או קבע, אולי גם במילואים. הרבה לפני אוקטובר 1973 והמלחמה. משם הגיעו גם לחטיבה 600. כולם מוזמנים לספר צ'זבאטים מהימים ההם, רצוי בליווי תמונות. וכל המרבה – הרי זה משובה... נוסטלגיה נמו:

בתמונה למעלה: מחלקה 2 של פלוגה ח' [של עמוס אונגר] יוצאת לחופשה ממוצב 'כברית'. למעלה מימין מציץ ראשו של נדב ורדי. במרכז הנ"נ עומד כמו צנחן לפני זינוק – טובי [יום טוב] גולדנברג. שניהם בעלי חוש הומור נדיר. לטובי – הנער מפג'ה שהעריץ את שירי ג'ו דולן - היתה אחות תאומה. לנדב לא היו אחות או אח: נדב היה בן יחיד להוריו, שהחל את דרכו בצה"ל בגיבוש לקורס טייס, כמו רבים וטובים בשריון. נדב, הג'ינג'י החייכן וטוב הלב, ידע בעל-פה [גם] את כל שירי "החיפושיות", 'משוגע' על ספרות אנגלית. שניהם נפלו בשורות חטיבה 600. לזכרם ולכבודם.

קומנדו חדר למוצב כברית

חמש בבוקר. חייל גילה במוצב טביעות צעדים יחפים המובילים אל שער המוצב וממנו, אל בונקר התחמושת הקרוב לשער וסביב המוצב. מייד הוכרזה כוננות והחלו חיפושים אחרי החשודים ביצירת טביעות הרגליים היחפות. העובדה שהכל כל כך קרוב למגורים שמתחת לאדמה איפשרה כל תסריט. החמ"ל היה בפניקה.

אם מישהו חשב ללכת לישון, אחרי לילה ארוך של שמירות ומארכים, הוא היה יכול רק לחלום על כך. הנח"לאים והשריונאים שבמוצב העירו את אלה מחבריהם שהעזו ללכת לישון. ["מיטה חמה", זוכרים?] מהחמ"ל צלצלו לכל בונקר שיש בו טלפון. לבונקרים נטולי הטלפון שלחו חיילים חמושים כדי לבדוק מה מצב החיילים שם.

סמ"ר אילן קיטאי ז"ל

בבית קראו לו דוקא מוטק'ה. כי שמו היה מרדכי – אילן. דמות שקיפלה בהולדתה ובמותה את סיפור קוממיותה של מדינת ישראל. הילד שנולד בקפריסין, במחנה פליטים, ונתן את חייו כחייל למען המשך קיומה של מדינת ישראל, בקרב על הרחבת ראש הגשר, ביום 20.10.1973

רעיה וחנינה, הוריו של מוטק'ה, ניצלו מן השואה, אך נפלו לידי הבריטים שלא הרשו כניסת פליטים לארץ ישראל. ביום ו' תמוז תש"ח, הוא 13/7/1948, נולד מרדכי במחנה הפליטים שבקפריסין. כאשר הגיע לישראל, כבר היתה זו מדינה עצמאית וחופשית, הבריטים כבר חזרו לאנגליה.

תקופה קצרצרה בילתה המשפחה בקיבוץ אלונים. שם הוסיפו במשך למרדכי את השם 'אילן', שנראה להם הולם יותר לילד ישראלי.

בשנים הבאות התגוררה המשפחה בקיבוץ יגור ומשם עברה לנווה ים, לא הרחק מעתלית. שם גדל מוטק'ה והתפתח, למד והתחנך. משם יצא גם לשרות הצבאי, ללימודים ואחר כך גם למילואים ולמלחמה.

מוטק'ה היה ילד מלא חיים, חרוץ ומצליח בכל מעשיו. לא רק בלימודיו: גם בועדות שונות, בעבודה ותחומים רבים נוספים. כאילו אלה לא הספיקו – גם סייע לחברים ולאחיותיו בלימודים.

כמפקד טנק, אילן-מוטק'ה השתתף בקרבות החטיבה תוך שהוא נאלץ להחליף גדודים לאחר פגיעה בטנק המ"פ שלו, אותו לקח לתיקון בעורף.

בהמשך הלחימה הצטרף לגדוד 410 שגרר את גשר הגלילים לתעלה ולאחר יומיים נפל בקרב שנועד להרחיב את ראש הגשר כלפי צפון.

מוטק'ה - אילן הובא למנוחות בקיבוץ נווה ים.

יהא זכרו ברוך.

לפניכם קישור למאמר שהתפרסם באוקטובר בעתון הארץ מפרי עטה של ד"ר יונה קיטאי כהן, אחותו של אילן קיטאי ז"ל:

<http://www.haaretz.co.il/hasite/pages/1193314.html>

ד"ר עפר דרורי, המנהל את 'אתר הגבורה'. העביר לנו את הקישור שלפניכם, אם לא ראיתם את הסרט ששודר בטלוויזיה, על האחים אשר ונפתלי סידרר ז"ל, שנפלו בקרבות ליל ההבקעה 15-16 באוקטובר 1973:

<http://vimeo.com/15167341>

**אם יש לכם הערות, תוספות ומידע לאתר הגבורה -
עפר דרורי ישמח לכל אלה: www.gvura.org**

מחלקת הקולנוע מגישה:

מבחר נוסף להנאתכם – לשעות הקטנות של הלילה

קטעים מפנטסיה – דיסני 1940

<http://www.youtube.com/watch?v=R-7Qar1IFjo>

אבום וקוטלנו – מערכון הבייסבול

<http://www.youtube.com/watch?v=sShMA85pv8M>

שמעון ודלילה - היסטורי

<http://www.youtube.com/watch?v=ndtNLWVbpjk&feature=related>

רעידת אדמה - אימה

<http://www.youtube.com/watch?v=h1LGuolsvki&feature=related>

משאלת מוות 3 צ'רלס ברונסון – אליים מאוד

<http://www.youtube.com/watch?v=qnG8i2Ppchu>

גברת מרפל – אהוי, רצחו!

http://www.youtube.com/watch?v=avzLqzi_q6A

אבא מתארס [1998]

<http://www.youtube.com/watch?v=ysHERe0uUxw>

הרוזן ממונטה כריסטו

<http://www.youtube.com/watch?v=zRy5SEXUgtA&feature=r>

elated

מלחמה ושלווה – מולטמיי – אודרי הפבורן ואחרים

http://www.youtube.com/watch?v=7xYKsQ_73xE&feature=related

המקצוענים – מערכון

<http://www.youtube.com/watch?v=MW1f97K2gS4&feature=related>

רמבו 3

<http://www.youtube.com/watch?v=GUd92B0tzJg&feature=related>

אשה יפה – ג'וליה רוברטס וריצ'רד ג'יר

<http://www.youtube.com/watch?v=2MqPcOPIgRw&feature=related>

ללקק את הפילים.....

לפעמים הנהלת יוטיוב מוחקת סרט בגלל זכויות יוצרים. אתכם הסליחה, תעברו לסרט אחר. לסרטים העתיקים הללו אין כאן תרגום לעברית והנהלת הקולנוע מתנצלת... מעוניינים בסרט ולא יודעים כיצד לאתר? שילחו בקשה ונסה לסייע. [שם הסרט – רצוי מקורי – מי השחקנים, שנת הפקה] לא כל הסרטים זמינים ברשת. יותר קל לאתר סרטים ישנים מאשר חדשים. חדשים נמצאים באתרי שיתוף חדישים. לא כולם כמובן. תשאלו את הנכדים...

דיווחים "עפו" למבצעים שבעורף. כל הגזרה ידעה שהיתה חדירה למוצב כבדית וכולם נכנסו לכוננות קומנדו, במקום ללכת לישון. עד שהגיעו הסורקים למיטה של מפקד מחלקת הטנקים, מנשה זילכה:

"תנו לישון", התהפך האיש וניסה לסלק את האורחים שהפריעו לו להרדם. "קום כבר, היתה חדירה למוצב", טלטלו אותו שוב ושוב. האיש התעורר ואמר: "תחזרו שנית!" והם חזרו על הסיפור.

זילכה צחק והסתובב אל הקיר. מתוך שינה הוא אמר: "אני עשיתי ריצת בוקר לפני השינה, בלי נעליים, בכל המקומות שסיפרתם לי. אף אחד לא חדר לשום מוצב..."

אם החברה היו יכולים – היו חונקים אותו במקום...

קו בר-לב חזר לשגרה מנומנמת, למספר שעות.

חייכתם? צחקתם??

אותי זה לא מצחיק. באתר החטיבה חסרות מאות רבות של חברינו מכל חלקי החטיבה. רק במאמץ משותף נוכל לאתר את חלקם. על כולם תוכלו רק לחלום...

נסו להזכר לפי הרישום באתר תחת הכותרת "אנחנו". נסו להזכר בשמות. מי החליף לשם עברי? מי עבר דירה ולאן, למי יש אח או אחות שהכרתם. תפעילו את הדמיון היצירתי שלכם כי כל אחד מכיר רק את סביבתו הקרובה בחטיבה. השלישות סגורה! עופר

בתמונה למטה: נהגי טנק, שמעון שרון ואלי זלינגר, מניחים זר ליד האנדרטה בטקס הזכרון בסוכות, בשם אנשי הצוותים. צילום: ד"ר בני הרטמן שליט"א

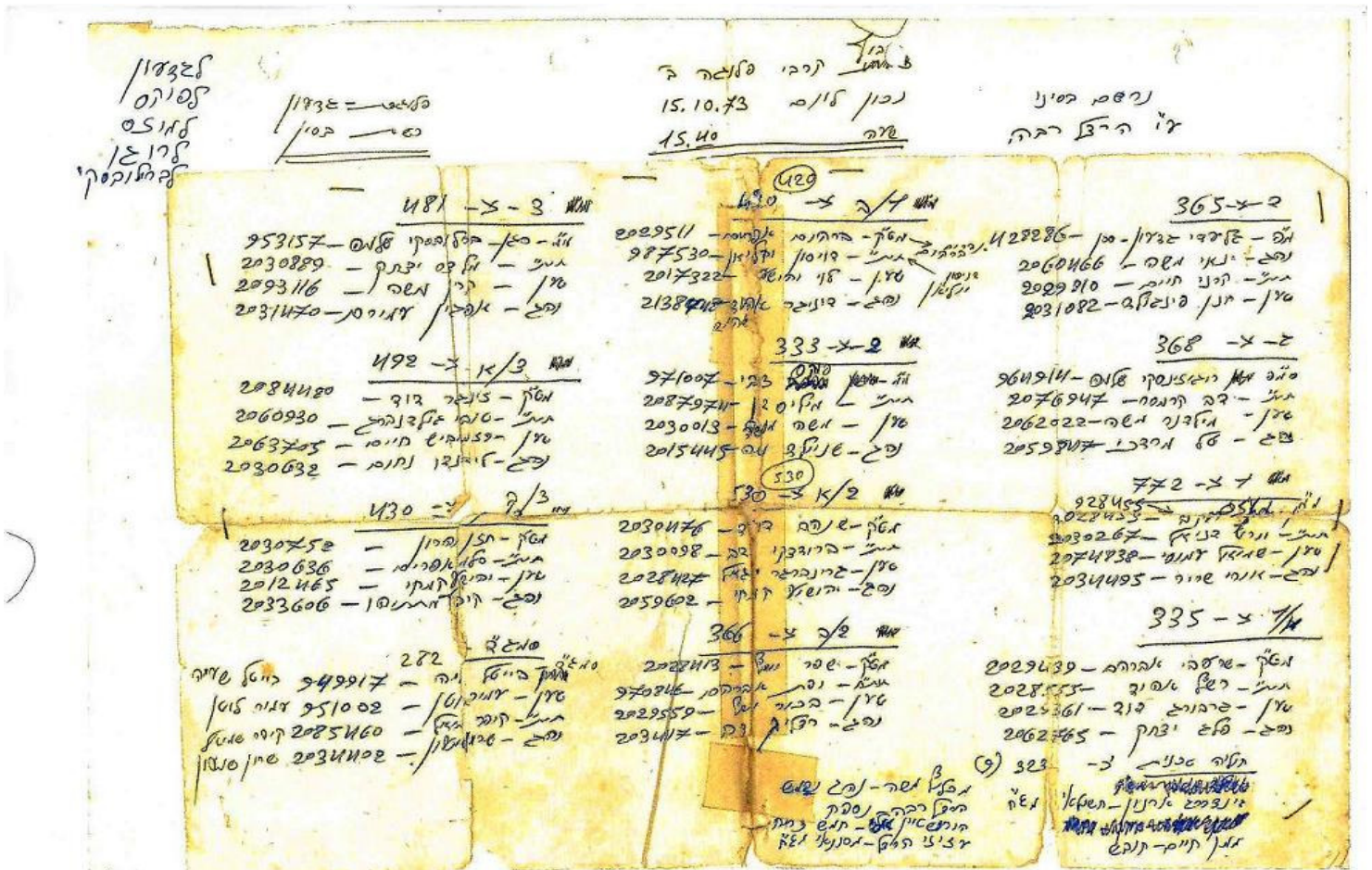

על נדודי שינה והלם קרב:

בעקבות הרשימה בגליון 4, על בעיות שינה והלם קרב, פנה אלי מען-קשר מפורסם* מגדוד 410 עם תלונה קשה: אכן, יש לו בעיות שינה חריפות. אבל קשה לו להבחין אם זו בעיה של העלפוחית או של הפרוסטמה... העיקר שילכו לעזאזל הפסיכיאטרים! לקח לי שעתיים וכדור ואליום כדי להרגע...

*המען האחרון....

לאחר הטקס בלטרון, הועבר ברשת הדף הבא של השיבוץ הקרבי של פלוגת 'בסין' בפיקודו של גדעון גלעדי ז"ל. זהו השיבוץ של הפלוגה ביום 15.10.1973 בו יצאה הפלוגה לקרב ההבקעה בתחילת מבצע 'אבירי לב'. הדף הועלה במספר אתרים באינטרנט. מובא גם כאן כמוכרת לכולנו. תודה להרצל רבה ששמר על המסמך:

מי שמעוניין לקבל את המסמך בקובץ JPG נפרד מוזמן לפנות למערכת ויוכל לקבלו במייל חוזר בלי קושי.

מערכת שריון*

לאור מאבקו של מפקדנו, אל"מ [מיל.] טוביה רביב, במיצג הלקוי למלחמת יום הכיפורים הניצב בלטרון, נתנה מערכת הבטאון שטח נרחב (5 עמודים) לדבריו המפורטים בעניין. [גליון 36, אוקטובר 2010]

טוביה מפרט את שעת הקרבות החסרים של החטיבה ואת חשיבותם המקטית והאיסטרטגית במלחמה, כמו גם את ההתעלמות ממחיריהם של כל אותם קרבות שאינם מופיעים במיצג. עובדה הפוגעת באמת ההיסטורית, במורשת הקרב, בלוחמים ובמשפחות השכולות אשר בניהן נפלו באותם קרבות ש"נמחקו".

ראוי לשבח את המערכת שאיפשרה את הדיון הגלוי ללא רתיעה. בסיכום הדברים מופיעה תגובה רלוונטית עם ציון העובדה שהדברים בטיפול והנושא עדיין על שולחן הדיונים בדרך לתיקון. אינשאללה.

הכתבה כולה הועלתה לאתר החטיבה לנוחותכם.

*השם האמיתי: שריון – בטאון עמותת יד לשריון

להם זה כבר לא יקרה...

כולנו זוכרים את הלחישה הנחשית של הסאגר המתעופף בדרך אל טרפו. רפא"ל פיתחה הגנה אלקטרונית חדישה למטקים:

"TROHPY"

שני סרטונים ביוטיוב ממחישים את העניין. שופו, הביטו וראו:

<http://www.youtube.com/watch?v=ohs0GSvuBWQ>

<http://www.youtube.com/watch?v=bNpPHKMOSY>

הבה נקווה שזה יעיל כפי שזה נראה. בעצם, שלא נודק לבדוק את היעילות הזו במציאות... אבל עדיף עם הגנה. לא?